

Список використаних джерел:

1. Барський Ю.М., Панюк Т. П. Стратегічне управління персоналом як напрям розвитку підприємств молочної галузі Рівненської області *Ефективна економіка*. 2019. № 12 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3610>
2. Єлець О. П. Мотивація інноваційної діяльності персоналу. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Вип. 2. С. 78-83.
3. Касич А. О., Медвідь Г. С. Управління кадровою безпекою на українських підприємствах через призму макроекономічних процесів. *Ефективна економіка*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6824>
4. Швед В.В., Поліщук І. І. Управління персоналом. Вінниця: ТОВ «Твори». 2019. 284 с.

Чорна Л.О., доктор економічних наук,
професор, професор кафедри бізнесу і права,
Вінницький інститут Університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7142-4597>

Євась Т.В., старший викладач
кафедри бізнесу і права,
Вінницький інститут Університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9637-7341>

Боронін А.О., магістрант 2-го року підготовки,
спеціальність «Менеджмент»
Вінницький інститут Університету «Україна»

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2023-27-9>

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА:
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ**

**MANAGEMENT OF THE FINANCIAL STATE OF THE ENTERPRISE:
THEORETICAL ASPECTS**

Анотація. У статті розглянуто сутність управління фінансовим станом підприємства. Визначено мету, основні цілі та завдання управління фінансовим станом. Окреслено принципи здійснення управління фінансовим станом підприємства. Визначено послідовність етапів процесу управління фінансовим станом.

Ключові слова: фінансовий стан, управління фінансами, управління фінансовим станом підприємства, фінансовий менеджмент.

Abstract. The article examines the essence of managing the financial state of the enterprise. The purpose, main goals and objectives of financial management are defined. The principles of managing the financial state of the enterprise are outlined. The sequence of stages of the financial management process is defined.

Key words: financial condition, financial management, management of the financial condition of the enterprise, financial management.

Постановка проблеми. Управління фінансовим станом є важливою складовою загальної системи управління підприємством, оскільки воно відображає сферу фінансової діяльності суб'єкта господарювання та повинно забезпечити її ефективність. Для цього підприємство повинно залучати необхідний обсяг фінансових ресурсів, формувати оптимальну структуру капіталу, максимізувати фінансові результати, підтримувати достатній рівень платоспроможності та ліквідності, тобто, мати належний фінансовий стан. При цьому, необхідно враховувати, що фінансовий стан характеризує не тільки ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства, а й дозволяє ідентифікувати ключові фактори його розвитку, ступінь їхнього впливу та визначити резерви покращення діяльності. З цією метою проводять комплексну діагностику фінансового стану, яка передбачає аналіз ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності, ділової активності, майнового стану підприємства [3, с. 60]. Враховуючи сучасні складні та нестабільні умови функціонування дослідження теоретичних та практичних аспектів управління фінансовим станом підприємства продовжує бути актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Праці багатьох науковців присвячені дослідженню теоретичних та практичних питань управління фінансовим станом підприємства. Серед них можна відзначити таких авторів, як: Бодруг Т.М., Бровко Л.І., Гаватюк Л.С., Гавриленко Ю.О., Гриценко Т.В., Демчук В.О., Карачарова К.А., Куцай Н.С., Лиса О.В., Маєр Д.Д., Наливайко Л.В., Свідерська І.М., Сіліна І.В., Феценко О.П., Хацер М.В., Чепка В.В. та інші.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження сутності, мети, основних цілей, завдань, принципів та процесу управління фінансовим станом підприємства, а також його ролі в системі фінансового менеджменту суб'єкта господарювання.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні в науковій економічній літературі немає єдиного підходу до визначення поняття «управління фінансовим станом підприємства». Одні дослідники розглядають аспекти управління фінансовим станом як елемент удосконалення організації управління підприємством в цілому, інші – як удосконалення інструментарію управління фінансами підприємства.

Карачарова К.А., Наливайко Л.В. зазначають, що управління фінансовим станом – спрямування фінансових показників підприємства на досягнення нормативів, стійкого рівня збалансованості, стійкого функціонування та підвищення або утримання поставлених задач протягом усієї господарської діяльності підприємства [4, с. 126].

Куцай Н.С., Демчук В.О. стверджують, що управління фінансовим станом – це процес впливу на організацію з використанням різних фінансових механізмів (фінансових методів, фінансових важелів, нормативно правового забезпечення та інформаційного забезпечення) для розробки та досягнення стратегічних цілей підприємства [5, с. 94].

Сіліна І.В., Хацер М.В. пропонують розглядати управління фінансовим станом підприємства як складний процес, що потребує постійного впливу суб'єктів на об'єкт фінансового управління за допомогою певної системи методів і технічних засобів з використанням особливої технології для досягнення забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, необхідними для його нормальної фінансово-господарської діяльності, доцільності й ефективності розміщення і використання фінансових ресурсів, фінансових взаємовідносин з іншими суб'єктами господарювання, платоспроможності та фінансової стійкості з метою підвищення ефективності функціонування суб'єкта підприємницької діяльності, а також визначення напрямків його розвитку у короткостроковій та довго строковій перспективі [7, с. 87].

Гриценко Т.В., Бровко Л.І наголошують, що управління фінансовим станом підприємства здійснюється з позиції фінансів – через реалізацію забезпечуючої, розподільної, контрольної функцій, а також із позиції менеджменту – шляхом планування, регулювання фінансового стану, організації управління ним, мотивації співробітників, що відповідають за управління фінансовим станом, контролю фінансового стану, а також здійснення бухгалтерського обліку і проведення аналізу фінансового стану [2, с. 466].

Бодруг Т.М., Головатюк Л.С. розглядають управління фінансовим станом підприємства як систему принципів і методів розроблення та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням досягнення такої фінансової позиції, що характеризується цільовим рівнем визначених показників фінансового стану і дає змогу забезпечувати достатній рівень фінансування діяльності підприємства та ефективно здійснювати її в майбутньому [1, с. 20].

Метою управління фінансовим станом підприємства є розроблення плану заходів спрямованих на підвищення рентабельності та розширення можливостей підприємства для забезпечення стабільної роботи підприємства і виконання покладених на них зобов'язань [5, с. 94].

При цьому основними цілями управління фінансовим станом підприємства є:

- визначення фінансового положення;
- виявлення змін у фінансовому стані в просторово-часовому розрізі;
- виявлення основних чинників, що викликають зміни у фінансовому стані;

прогноз основних тенденцій фінансового стану.

Процес реалізації мети та основних цілей управління фінансовим станом підприємства має бути спрямований на вирішення наступних завдань:

- 1) оптимізація структури активів;
- 2) оптимізація структури капіталу;
- 3) максимізація прибутковості;

- 4) ефективність використання фінансових ресурсів;
- 5) прискорення оборотності оборотних активів;
- 6) збалансованість грошових потоків;
- 7) мінімізація рівня фінансових ризиків;
- 8) фінансова стійкість підприємства [1, с. 21].

Управління фінансовим станом підприємства має здійснюватися на основі таких принципів:

- інтегрованості системи управління фінансовим станом із загальною системою управління підприємством;
- стратегічної направленості управління фінансовим станом;
- гнучкості процесу управління фінансовим станом;
- комплексного характеру формування управлінських рішень в управлінні фінансовим станом підприємства;
- координації управлінських дій з управління фінансовим станом;
- альтернативності та цілеспрямованості підходів при розробці окремих управлінських рішень в управлінні фінансовим станом підприємства;
- ієрархічності пізнання об'єкту управління;
- інноваційної спрямованості управління фінансовим станом підприємства;
- пріоритетності розв'язання протиріч в складових елементах фінансового стану;
- врахування рівня ризику в процесі управління фінансовим станом;
- ефективності управління фінансовим станом підприємства [9].

Процес управління фінансовим станом підприємства може включати такі етапи:

- 1) формування системи управління фінансовим станом підприємства та організація ефективної взаємодії між суб'єктами в цій системі;
- 2) обґрунтування основних аспектів політики управління фінансовим станом підприємства;
- 3) формування теоретико-методичної бази для аналізу та оцінки фінансового стану підприємства (вибір прийнятних для цього підприємства методики та показників оцінки);
- 4) визначення індикативних (цільових, прийнятних) значень (або варіативних інтервалів значень) показників (або комплексного (інтегрального) показника) оцінки фінансового стану підприємства, виходячи із стратегії та сучасного етапу його розвитку;
- 5) здійснення аналізу й оцінки фінансового стану підприємства з використанням прийнятої за основу методики;
- 6) порівняння розрахункових значень показників з індикативними (цільовими, прийнятними);

7) формулювання пропозицій щодо покращення фінансового стану, якщо його оціночні показники не відповідають індикативним (цільовим, прийнятним) значенням;

8) реалізація пропонованих заходів і оцінка їх результативності [6, с. 181].

Питання ефективного управління фінансовим станом підприємства найдоцільніше вирішувати на таких рівнях: оперативному, інноваційному та стратегічному. Така класифікація зумовлена необхідністю врахування фактору часу, тобто управління фінансовим станом в короткостроковому, середньостроковому та довгостроковому періодах [10, с. 100-101].

Отже, ефективне управління фінансовим станом підприємства забезпечується системою фінансового менеджменту, що являє собою сукупність принципів і методів розробки, обґрунтування, прийняття та реалізації управлінських рішень з питань формування, розподілу і використання фінансових ресурсів підприємства, контролю за реалізацією цих рішень [8, с. 88].

Якісне управління фінансовим станом підприємства дозволить йому досягти фінансової стабільності, платоспроможності, ліквідності та фінансової незалежності [11, с. 88].

Висновки. Управління фінансовим станом підприємства – це один із ключових елементів системи фінансового менеджменту та загальної системи управління підприємством. Управління фінансовим станом – це складний процес, головна мета якого – покращення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання за рахунок розробки і прийняття вірних управлінських рішень, що забезпечать успішність розвитку підприємства.

Список використаних джерел

1. Бодруг Т.М., Гаватюк Л.С., Сутність аналізу та управління фінансовим станом підприємств в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 22. Ч. 1. С. 20-24.
2. Гриценко Т.В., Бровко Л.І. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим станом підприємства в сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2018. №9 (61). С. 465-469. URL : [file:///C:/Users/www/Downloads/molv_2018_9\(2\)__44.pdf](file:///C:/Users/www/Downloads/molv_2018_9(2)__44.pdf)
3. Євась Т.В., Озоліна А.О. Методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства та прийоми її проведення. *Подільський науковий вісник*. 2017. №2. С. 59-61. URL : http://pnv.in.ua/images/Magazine/2_2017.pdf#page=59
4. Карачарова К.А., Наливайко Л.В. Сутність та особливості управління фінансовим станом підприємства. *Економічний аналіз : зб. наук. праць ТНЕУ*. 2016. №2. Том 23. С. 126-130. URL : <file:///C:/Users/www/Downloads/1051-5439-1-PB.pdf>
5. Куцай Н.С., Демчук В.О. Сутність, задачі та етапи управління фінансовим станом підприємства. *Modern Economic*. 2021. №25. С. 92-97. URL : <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/25-2021/kutsay.pdf>
6. Лиса О.В., Маєр Д.Д. Деякі аспекти управління фінансовим станом підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2020. №5 (61). С. 179-183.

7. Сіліна І.В., Хацер М.В. Управління фінансовим станом підприємства в умовах кризи. *Економіка та держава*. 2015. №11. С. 86-88. URL : http://www.economy.in.ua/pdf/11_2015/22.pdf
8. Ткаченко М.І., Євась Т.В., Свідерська У.Ю. Фінансовий менеджмент підприємства в умовах невизначеності. *Подільський науковий вісник*. 2018. №3. С. 82-88. URL : https://pnv.in.ua/images/Magazine/3_2018/2/Тkachenko_vas.pdf
9. Фещенко О.П. Управління фінансовим станом корпорацій: сутність та принципи організації. *Ефективна економіка*. 2016. №12. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5344>
10. Чепка В.В., Свідерська І.М., Гавриленко Ю.О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №19-20. С. 96-102.
11. Чорна Л.О., Євась Т.В., Мельничук Ю.М. Сутність, завдання, принципи та етапи управління фінансовим станом підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2023. №1 (25). С. 75-80. URL : https://pnv.in.ua/images/Magazine/1_2023/Chorna_Yevas.pdf
12. Швед В.В., Омельченко О.В., Штифлюк В.В. Про деякі питання оцінки фінансового стану підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2022. №68. С. 145-150

Чорна Л.О., доктор економічних наук,
професор, професор кафедри бізнесу і права,
Вінницький інститут Університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7142-4597>
Жукова О.А., старший викладач
кафедри бізнесу і права
Вінницький інститут Університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8751-5071>
Василишин О.О., магістрант 2-го року
підготовки спеціальності «Менеджмент»
Вінницький інститут Університету «Україна»

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2023-27-10>

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

THEORETICAL ASPECTS OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE